

RUDAR

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA
RUDNIKA LIGNITA VELENJE

Št. 16 — Cena 10 din

27. NOVEMBRA 1961

OSEMNAJST LET JE MINILO, ODKAR SO NAŠI NARODI
NA RAZVALINAH OD VOJNE OPUSTOŠENE STARE
JUGOSLAVIJE ZAČELI GRADITI NOVO SOCIALISTIČNO
DOMOVINO...

29. november
rojstvo nove Jugoslavije

V TEH TEŽKIH DNEVIH JE BILA JUGOSLAVIJA POGAŽENA IN RAZKOSANA, ŠE PRAV POSEBEJ SLOVENIJA, KJER SO SE GRELI V SVOJIH JALOVH SANJAH LE NARODNI IZDAJALCI, POŠTENI RODOLJUBI PA SO S PUŠKAMI V ROKAH IZPODKOPAVALI OKUPATORJEVO OBLAST ALI PA PRENAŠALI ZA DOMOVINO STRAHOTNE MUKE PO JEČAH IN TABORIŠČIH NATO PADEC FAŠIZMA IN ZLOM ITALIJANSKE VOJSKE — SVETEL ŽAREK UPANJA V MRACNIH DNEH — KO SE JE VSE ZAVEDNO LJUDSTVO BOJEVALO, DA BI POSTALO NA SVOJIH TLEH SVOJ GOSPODAR. IN VENDAR V VSEJ TEJ BORBI, KI JI JE BIL TRPLJENJE IN SMRT EDINI SPREMLJEVALEC, SVETEL DAN, DAN, KO SE JE V BRATSKI BOSNI V MESTU VAJICE RODILA NOVA JUGOSLAVIJA. V ERCIH VSEH NI BILA SAMO NARODNA, AMPAK TUDI DRŽAVLJANSKA ZAVEŠT, SAJ SO DOLGA LETA NE SAMO POD FAŠIZMOM, MARVEČ ŽE DOLGO PREJ HLEPELI PO ZDRUŽITVI S SKUPNO DOMOVINO — NOVO DRŽAVO, ZGRAJENO NA TEMELJIH LJUDSKE DEMOKRACIJE, ENAKOPRAVNOSTI VSEH JUGOSLOVANSKIH NARODOV IN NA PRAVICAH DELOVNEGA LJUDSTVA. NAŠI BORCI SO SE PO TEM JASNEM DNEVU ŠE BOLJ KOT PREJ Z JASNIH PERSPEKTIVAMI V BODOČNOST IN S PREŽIROM SMRTI BOJEVALI IN UMIRALI, DA BI BIL NA NOVIH TEMELJIH ZGRAJENO NOVO ŽIVLJENJE. TA DUH JIH JE SPREMLJAL NA NAJTEŽJEM DELU POTI TER JIH PRIVEDEL DO ZMAGE.

29. NOVEMBER 1943

OSEMNAJST LET KRVAVIH NAPOROV ZA SVOBODO, NEODVISNOST IN BOLJŠE ŽIVLJENJE! S PONO-
SOM SE LAHKO OZIRAMO NANJE. NISO BILA LAHKA, A POMENIJO ZA NAS NOVE ZMAGE. VSI
VEMO, DA NAM JE LE V NOVIH POGOJIH — V SVOBODI IN NAPREDKU — ZAGOTOVLJENA LEPSA
BODOČNOST. PODPRIMO DOMOVINO Z LJUBEZNIJO IN ZVESTOBO V NJENIH PRIZADEVANJIH ZA
MIR IN PRAVIČNOST DOMA IN PO SVETU.

Tovariši rudarji!

Prejmite moje iskrene čestitke za letošnji 29. november, ko slavi naša socialistična domovina osemnajsto leto svojega rojstva.

Naši najboljši borci so ji kumovali v bratski Bosni v dneh 29. in 30. novembra 1943. leta in z njimi še tisoči borcev širom naše domovine.

Odločno smo terjali pravico in čast, ki nam jo je bil jemal in skrušil naš razredni sovražnik...

Pogumno smo rušili staro in gradili novo, da bi bili sami gospodarji in klesali sebi in vsem, ki so z nami, nov dom, novo življenje, mir in blagostanje...

Vdano smo zamenjali puško z lopato, da bi zacelili njene rane, jo krasili z našimi delovnimi zmagami, jemali iz njenega bogatega naročja nova in nova sredstva za dvig in napredek jugoslovanskih narodov...

Sleherno leto je bolj naša in mi njeni!

Radi ji sledimo, ko nas vodi v nova in trdnjša pota. Se sami jih načenjamo in širimo, da bi ji dokazali svojo vdanost in razumevanje. Naše ustvarjalne sile so njene. Vdano jih poklanjamo njej, da raste njena moč, da lepša samega sebe in

nas, da krepí in utrjuje doma in v svetu mir in varnost.

Tovariši rudarji!

Res, ogromne so naše pridobitve.

Dosegamo jih, ker smo enotni in vemo, da je naša pot pravilna in da so smernice, ki nam jih daje naša socialistična domovina, svetla perspektiva za vsestranski napredek jugoslovanskih narodov. To nam vlija nove moči in voljo. To nam zagotavlja gotovost in mir. To je najmočnejše orožje za naš nadaljnji in uspešni razvoj in napredek. To nas na lep in trden način povezuje v enotno, družino jugoslovanskih narodov, ki ve, kaj zmore in hoče.

Naj živi, raste in se krepí naša socialistična in demokratična Jugoslavija!

Naj živi naš voditelj in učitelj — maršal Tito!

Želim, dragi tovariši rudarji, da v duhu teh misli, praznujete rojstni dan naše drage socialistične domovine Jugoslavije.

Srečno!

Predsednik CDS
Romih Tone

29. NOVEMBER 1943 1961

Narodi Jugoslavije niso klonili niti v najtežjih trenutkih.

V času, ko je fašistični vojni aparat najboljši divjal, ko so domači izdajalci s svojimi živalskimi podvigli dosegali vrhunec surovosti nad svobodnimi narodi Jugoslavije, je bilo sklicano drugo zasedanje AVNOJ-a, ki je bilo v Jajcu. Poslanci, ki so odhajali na to zasedanje, se niso vozili v osebnih avtomobilih, niti v modrih vlakih, ampak so se prebijali skozi sovražne postojanke, ne ure ali dneve, temveč tedne, morda tudi mesece. Koliko so ti ljudje pretrpeli na tej poti, bi nam lahko le sami povedali, če se to sploh povedati da. Za njih je veljalo samo eno načelo. Prebiti se v Jajce za vsako ceno. Na taki poti, ko se bo obravnavalo o usodi narodov Jugoslavije, se ne sme umirati. S takimi nalogami so ti tovariši odhajali na drugo zasedanje AVNOJ-a. S svojo močeno, neizčrpno voljo so premagovali lakoto in trpljenje. Zavedali so se, da jih čaka velika naloga, da povedo, zakaj se bori jugoslovanski partizani in kaj hoče Komunistična partija Jugoslavije. Vedeli so, da je prišel čas, da to povedo vsemu svetu.

Ogromne so bile žrtve. Koliko talcev je dalo svoja življenja že do takrat, koliko je zgorelo svobodoljubnih ljudi v krematorijih, koliko je

padlo naših tovarišev v partizanskih vrstah. Vse to je dajalo našim narodom pravico, da odločajo sami. Ne morejo in ne smejo nam deliti usode tisti, ki so v najtežjem trenutku, ko je fašistični stroj brnel proti naši zemlji, zapustili svoje položaje, pobrali zlato in uživali po ameriških hotelih, medtem ko so naši ljudje bili izpostavljeni vsemu nasilstvu najkrvoločnejše zveri v zgodovini človeštva.

Takšne misli so spremljale poslanke, ki so takrat prihajali na drugo zasedanje AVNOJ-a. S tako odločnostjo naših ljudi se je začelo to zasedanje. Zato je datum 29. XI. 1943 simbol zmage ljudstva Jugoslavije, ki si je to zmago izbojevalo nad toliko močnejšim in moderno oboroženim sovražnikom, simbol, ki je postal temelj naše socialistične ureditve.

Težke naloge so stale pred KPJ. Sklepe, ki so jih sprejeli na drugem zasedanju AVNOJ-a, da se kralju in njegovi vladí odvzame pravica zastopati narode Jugoslavije ter da se kralju zabrani vrnitev v Jugoslavijo, niso upoštevali niti na Zapadu, niti v Moskvi. Ni čudno, da so to storili na Zahodu. Čudno je le, da teh sklepov tudi ni upoštevala VKPB. To je bil takrat za narode in komuniste Jugoslavije velik in nepozaben udarec. Vendar si je KPJ tudi to pot

znala pomagati. Ukrenila je vse potrebno, da so nato le bile priznane pridobitve narodnoosvobodilne vojne.

Kakor vidimo, se je ljudstvo in KPJ že od začetka, ko je bila ustanovljena Federativna ljudska republika Jugoslavija, moralo boriti za tako drago plačane pravice.

Ko je bila borba proti okupatorju in domačim izdajalcem izbojevana in ko je bila docela vzpostavljena ljudska oblast, je začelo ljudstvo s svojo ogromno voljo odstranjevati ruševine, ki so bile posledica vojne. Pod vodstvom, ki so ga sestavljali najboljši ljudje naše domovine, se je ljudstvo odločno prebijalo od uspehov do uspehov. Naslonilo se je na Sovjetsko zvezo z upom, da bo tam našlo vso podporo za nadaljnji razvoj. Vendar tega ni bilo. Ko se je vršilo drugo zasedanje Informbiroja, FLRJ ni poslala svojega predstavnika. Vedela je za njihove nakane. Resolucija Informbiroja je potrdila, kar je slutila KPJ. Takrat je naša KP doživela zopet udarec. Za resolucijo Informbiroja je sledila ekonomska blokada. Vzhodne države so metale na nas vse od radiopropagande, pa do topovskih granat. Cuvarji naših meja so umirali pod njihovimi krogli. Ljudstvo in Partija Jugoslavije so bili v težkem položaju, a niso klonili. S tovarišem Titom na čelu sta ljudstvo in Partija odločno krenila na pot neodvisnosti. Naše ljudstvo je odločno povedalo, da takšne odnose, kakršne hoče imeti stalinistična politika do našega vodstva in ljudstva, ne more sprejeti in da to ni pot, katero so začrtali veliki revolucionarji Marks, Engels in Lenin. Takšna je bila borba našega ljudstva. Ko je bila izbojevana svoboda, so se vrstili novi udarci. Veliko je bilo žrtev. Naša svoboda je stala 1.700.000 žrtev. Tudi zato, da smo ohranili neodvisnost, so padale žrtve. Vsega tega ne moremo nikdar pozabiti.

Ce se danes ozremo nazaj, vidimo, da naši napori niso bili zaman. Sadovi teh naporov so vidni na vsakem koraku. Okrog nas so zrastle nove tovarne, hidrocentrale, novi rudniki, preko naših polj se vijejo nove ceste in železnice. A eden najlepših primerov je Rudnik lignita Velenje z novo nastalim mestom, ki so ga zgradili marljivi Velenjačani.

Pred 25 leti je malokdo vedel, da se nahaja neke na jugu Evrope Jugoslavija. Danes vedo to vsi ljudje. Jugoslavija uživa v svetu ugled, kakršnega uživa le malo držav. Vse to je delo našega ljudstva, Zveze komunistov in posebno še delo našega velikega učitelja tovariša Tita.

A borba našega ljudstva še ni končana. Medtem ko se ljudstvo močno bori na delovnem mestu za lepšo prihodnost, se istočasno bori za to, da bi sadove svojega dela uživali v miru.

O nihanju proizvodnje in o ciklusu

Ker je bil prvi članek o tej temi samo opis prednosti ciklusa, bi sedaj opisal potek dela v ciklusu ter tehnične in osebne težave, ki jih moramo za dosego le-tega premagati.

Začel naj bi se cikel v tretjini, ki dobi čelni transporter prestavljen in 10 do 15 m odstreljenega odkopa. Ta faza je namreč za dosego ciklusa najugodnejša, ker ima moštvo takoj v začetku tretjine polno zaposlitev. Lahko se izgreba premog iz podkopa, nato podpira, in kar je najvažnejše, pripravi se še 15 m podkopa za odstrelitev in s tem doseže neoviran potek dela. V podkopu se mora vrtati z dvema vrtnalnima strojema, kar skrajša čas vrtnja. Do odstrelitve tega dela se podpre nekako 10 do 12 m podkopa, za kar imamo podporje v rezervi. Po odstrelitvi se razvija izdelava podkopa in ropanje stojk v vseh fazah. Vršni se torej: izgrebanje premoga iz podkopa, podpiranje podkopa, ropanje stojk in vrtnje podkopa naprej.

Kjer strop, kakor pravimo — rad zapira, to je v krovlini, je najbolje, da se odstrelji ves podkop, polovico podpre popolnoma, 10 do 15 m pa na eno stojko in stropnik. Kjer strop »ne zapira«, to je v talnini, odstrelimo, če le mogoče zadnjih 15 m podkopa, na vsak način pa moramo odstreliti prvih 15 m stropa. To pa seveda šele takrat, ko imamo polovico podkopa popolnoma podprto.

Tu iz čisto razumljivih razlogov največkrat grešimo. V želji za čim večjo proizvodnjo, ki jo dosežemo, kakor vemo, iz stropa, storimo napako, da strop prehitro odpremo.

Poglejmo, kaj se v tem primeru zgodi:

a) Na prekratki razdalji imamo zaposleno moštvo, ki dela na stropu, ropa stojke, podpira, izgreba in vrta podkop. S tem povzročimo gnečo, nepotrebno umikanje drug drugemu, jemanje orodja iz rok v roke, in kar je še najhujše — zaradi prenatrpanosti in tesnosti se možnost nesreč občutno poveča.

b) Zastane nam delo na podkopu, kar je načelih v krovlini največkrat ovira za dosego ciklusa.

c) Moštvo odtegnemo od dela, v katerega se je nekako vživelo, povročimo nekako nujno, ki tudi ni brez posledic.

V drugi tretjini se v krovlini podpira podkop normalno naprej, dočim se mora prvih 15 m stropa zapreti in drugih 15 m enkrat streljati. Podkopa sme ostati za tretjo tretjino največ 10 m nepodprtega.

Tam, kjer strop nerad zapira (v talnini), se mora seveda stropu posvetiti več pažnje in truda in je pet do šestkratno vrtnje in streljanje stropa nujno. Doseči se mora to, da zapremo 15 m stropa, 15 m pa pre-

strelimo do starega dela. Zato je treba strop močno obložiti. Podgradi se tretjih 15 m podkopa, zadnjih 15 m pa se mora odstreliti. Za težje pogoje v talnini je tudi obložitev čela z moštvom močnejša.

Za tretjo tretjino ostane torej v obeh pogojih dokončanje podkopa, zaprtje stropa, povzem odkopa za prestavitev čelnega transporterja in odstrelitev 10 do 15 m podkopa.

Mnogo časa vzame povzem tal in popravo tesarbe v oknu čela, kamor se prestavi transporter, posebno v talnini. V tem predelu se tla močno dvignejo, boki podkopa odrivajo stojke proti zahodnem delu podkopa, pritisk potisne podgradnjo proti odkopanemu delu čela, na eni strani žilav, na drugi strani drobeč premog, vse to zahteva več dela in zaradi tega tudi več moštva.

V veliki meri se da odpomoči, če pravočasno opremo stojke proti nagibanju v obe smeri, to je proti stropu in proti bokom čela in če popravljamo podporje nad transporterjem redno.

Vendar zahteva talnina izkušenejše moštvo in večjo tehnično pomoč. To bi bili tehnični problemi v zvezi s ciklusom. Osebnostne probleme je težje obravnavati in določati, vendar se bom nekaterih dotaknil.

Predvsem želimo, da bi prednosti ciklusa spoznal, razumel in sprejel vsak rudar, zato ga uvajamo z objasnjevanjem in dokazovanjem z doseženimi uspehi. Le v povsem zgorelih prijemih vodečih prvih kopačev — gospodarjev, se to popravlja od strani tehnikov, ki so z uvajanjem ciklusa zadolženi.

Zmotno je mnenje moštva, da je za vsako delo na čelu odgovoren gospodar čela. Moramo si enkrat za vselej zapomniti, da vsakdo odgovarja za svoje delo, gospodar mu ga le odredi in pomaga v težjih primerih izvesti.

Ne smemo presojati dela prehitro in površno. To ima skoraj vedno slabe posledice.

Smoter mora biti vedno izvršilec dela, ki nam je določeno, nikakor ne smemo svoje zmožnosti podcenjevati, pa tudi ne precenjevati.

Ne kritizirajmo drugih tretjin, ko pa ne vemo, s kakimi težavami so se ubadale. Vsi želimo kar največ narediti.

Povejmo predvsem gospodarju, tretjini, ki nas zamenjuje, kaj se je na naši tretjini naredilo in pod kakšnimi pogoji — dobrimi ali slabimi. Predvsem nikar ne pretiravajmo. Vsaka namerna napačna informacija ima neugoden vpliv in povzroča razburjenje in hudo kri na tretjini, ki nas zamenjuje!

Ne sme nam biti žal »šiht malo nategniti«, če že tako kaže potek de-

la in je tempo ciklusa ogrožen.

Pripravimo čelo za naslednjo tretjino tako, kakor da bomo mi nadaljevali z delom!

Vsako delo izvršimo z mislijo, da vsaka površnost lahko povzroči nepopravljivo škodo!

Zavedajmo se, da je vsak tehnični poseg v delo v našem interesu!

Ce nam kaj ne ugaja ali če mislimo, da nek ukrep ni pravičen, pogovorimo se odkrito. Lepa beseda — lepo mesto najde.

Mursko Središče se je odelo v žalost in molk

Ko so še tako sveže rane v srcih naših rudarjev po nedavnem krutem davku, ki ga je terjala jama v Zagorju in, ko nam je tudi iz naše sredine pobrala dva rudarja, je odtegnila iz rudarskih vrst zopet deset dokaj mladih rudarjev v Murskem Središču.

Težko je opisati žalost tega kraja kakor tudi bližnje okolice. Delegacije za delegacijami so se vrstile v teh težkih dneh v upravni zgradbi v Murskem Središču, kjer so izrekale sožalje prizadevnemu kolektivu. Tako je prišla tudi delegacija RLV, katero so sestavljali tov. Anton Romih, Alojz Holešek in Berto Felician. Sprejel nas je pomočnik direktorja, ki nas je seznanil z nekaterimi podrobnostmi ponesrečencev. Vzrok nesreče tedaj ni bil še povsem znan. Po pripovedovanju tov. pom. direktorja v rudniku Murskega Središča je najhujše to, ker je ostalo 31 otrok brez očetov. Najnesrečnejši pa je primer Čurinov, saj je ostalo kar osem nepreskrbljenih otrok.

V ta namen smo po sklepu upravnega odbora podarili družinam ponesrečencev 500.000 dinarjev.

Felician

Zahvalna brzojavka našemu kolektivu

ZAHVALNICA

Ovim putem najiskrenije zahvaljujemo na izraženom saučešču i sousjećanju velike žalosti u povodu tragičnog udesa u kojem je izgubilo živote naših deset rudara.

Kolektiv
Medjimurskih ugljenokopa
Mursko Središče

ENERGO-KEMIČNI KOMBINAT VELENJE

V zadnjem sestavku o Energo-kemičnem kombinatu Velenje je bilo poudarjeno, da je izgradnja Energo-kemičnega kombinata ne samo v interesu Rudnika lignita Velenje, Termoelektrarne Soštanj, temveč v interesu celotnega gospodarstva Slovenije.

Na vplinjevanju velenjskega lignita so življenjsko zainteresirana številna velika in mala industrijska podjetja Slovenije. Predvideva se, da bo uporabljalo plin kot toplotno energijo 25 industrijskih podjetij v celjskem okraju, 51 podjetij v ljubljanskem okraju, 39 podjetij v mariborskem okraju in 18 podjetij v kranjskem okraju, skupno torej 133 velikih in malih podjetij. Vplnjevanje velenjskega lignita naj bi vzpodbudilo modernizacijo vseh omenjenih podjetij in jim omogočilo uvedbo bolj smotrnih proizvodnih postopkov.

Zaradi tega se je istočasno z ustanovitvijo Poslovnega združenja za izgradnjo Energo-kemičnega kombinata Velenje porodila tudi nujnost, da se k uresničitvi obsežne zamisli vplnjevanja velenjskega lignita pritegnejo tudi industrijska podjetja Slovenije, ki bodo v bodoče za svojo proizvodnjo uporabljala plin iz Velenja.

Proizvodnja in poraba plina pa sta pomembni in koristni tako za industrijska podjetja kakor tudi za široko potrošnjo. Občinski ljudski odbori naj bi omogočili obrtnikom in posameznim gospodinjstvom preskrbo s plinom preko mestnih in krajevnih plinarn.

Ob upoštevanju te nujnosti je bil lanskó leto ustanovljen iniciativni odbor za poslovno-tehnično sodelovanje slovenske industrije pri izgradnji Energo-kemičnega kombinata Velenje.

Iniciativni odbor je sklical v mesecu decembru 1960 v Velenju posvetovanje zastopnikov velikih industrijskih podjetij in prizadetih komunalnih organov. Na tem posvetovanju je bila dana pobuda za ustanovitev pogodbene skupnosti bodočih potrošnikov plina z namenom, sodelovanja pri izgradnji Energo-kemičnega kombinata Velenje. Izvoljen je bil poseben odbor z nalogo, da izvrši vse priprave za oblikovanje pogodbene skupnosti, sestavi osnutek pogodbe in skliče ustanovni občni zbor pogodbene skupnosti. Odbor je takoj pristopil k delu in izvršil vse priprave za ustanovitev pogodbene skupnosti. Dne 15. marca 1961 je sklical v Velenju ustanovni občni zbor

pogodbene skupnosti, na katerem se je zbralo preko sto zastopnikov industrijskih podjetij in javnih organov. Na tem občnem zboru je bila potrjena pogodba o poslovno-tehničnem sodelovanju in izvoljen izvršni odbor na čelu s tov. Rikom Jermanom, takratnim predsednikom OLO Celje. V izvršni odbor je bilo izvoljenih devet članov — zastopnikov velikih industrijskih podjetij in bodočih potrošnikov plina.

S tem je bila ustanovljena Pogodbená skupnost za poslovno-tehnično sodelovanje pri izgradnji Energo-kemičnega kombinata Velenje, h kateri je do danes pristopilo že 31 velikih industrijskih podjetij. Namen pogodbene skupnosti je zainteresirati in spodbuditi vse bodoče potrošnike plina, da pričnejo z neposrednimi pripravami za uporabo plina, kadar bo kombinat zgrajen. Energo-kemični kombinat ne more obstajati brez uporabnikov plina in zato je nujno, da se istočasno z izgradnjo plinovodov uredijo pri bodočih po-

trošnikih tehnične naprave za sprejem plina.

Toda pogodbená skupnost nima namena samo spodbujati bodoče potrošnike plina k prilagajanju obstoječih tehničnih naprav na uporabo plina iz Velenja, temveč stremi za tem, da potrošniki čim uspešneje izkoristijo velike tehnološke in gospodarske prednosti, ki jih nudi plin sodobni industriji.

Uvedba plina bo omogočila industriji sodobnejšo proizvodnjo, uvedbo bolj smotrne proizvodne postopka in avtomatizacijo proizvodnje. S podpisom pogodbe in s pristopom k pogodbeni skupnosti se pogodbenik obvezuje, da bo vskladil lastne investicijske programe, tehnološki postopek in rešil druga tehnična vprašanja tako, da bo lahko uporabljal plin iz Velenja in predeloval kemične surovine, ki mu jih bo dobavljal Energo-kemični kombinat. Pogodbenik se obveže tudi, da bo skupno vlagal, kreditiral in najemal posojila za investicije v osnovna in obratna sredstva Energo-kemičnega kombinata, če bo to za njega gospodarsko koristno.

Z ozirom na dalekosežen pomen uvedbe plina v industrijsko proizvodnjo se bo v industrijskih podjetjih pojavila nujnost modernizacije in razširitve proizvodnje, kar ni samo

(Nadaljevanje na nasl. strani)

DOBRO ZRAČENJE — UGODNI POGOJI DELA

Najvažnejši faktor proizvodnje v jami je zračenje. Celotno delo in doseganje učinkov na posameznih deloviščih je odvisno od zračenja. Dober in hladen zrak omogoča dobro in ugodno delo, dočim pa pomanjkanje le-tega ustvarja nejevoljo med rudarji, ker so izpostavljeni močnemu potenju in imajo od potenja mokre oblike. Poleg tega se v slabo zračenih jamskih prostorih radi nabirajo škodljivi in nevarni plini. Najbolj pogostna plina sta CH_4 in CO_2 . Ta dva moramo stalno kontrolirati in izpihivati. Pri zračenju delovišča v jami nastopa v glavnem več vzrokov, ki vplivajo na dobro zračenje. Močan vpliv, da so jamski prostori in delovišča slabo zračeni, so močno stisnjene ali z vozički in drugim materialom zabite izstopne proge. Drugi močan vpliv na zračenje na čelih imajo včasih močno stisnjeni medčelni kanali, kateri so včasih izpod normale. Močan vpliv na to ima tudi kak zrušek, če nastane v zračnih progah ali čelih, kar pa je zelo redek pojav. Kot naslednji vzrok slabega zraka na čelih so kratki stiki, le-ti pa nastajajo iz več razlogov. Prvič nastane kratek stik, če ni napravljenih dovolj vrat, če so te napravljene nekalitetno, za to nosijo

odgovornost zračni nadzorniki. Pri obhodu jase se marsikdaj in marsikje dobijo vrata, ki so potrebna popravila. Prvič okvaro povzroči pritisk, drugič pa se neštokrat izvrši okvara z vožnjo raznega materiala po jami. Kot primer naj navedem zidana vrata pod talninskim upadnikom iz 80 etaž na 91 etažo, ki so bila zaradi preneglega spuščanja materiala z vtiljem večkrat razbita.

Velik vpliv na slabo zračenje na deloviščih so odprta vrata ali celo podlaganje vrat z različni predmeti ali komadi premoga, da se same ne zapirajo. Ti posamezniki, ki to delajo, se sploh ne zavedajo, da to delajo in s tem močno škodijo svojim tovarišem na čelih. Tu zrak uhaja ter ne gre po vnaprej določeni poti.

Pri usmerjanju zraka na delovišča nastajajo zaprte proge, po katerih zrak ne sme uhajati, tu zrak stagnira in te proge se ogrevajo. Močan vpliv, da postanejo takšna delovišča slabo zračena je, da nastane kak defekt na ventilatorjih. To je sicer kratkotrajnega značaja, dokler se okvara ne popravi.

Na splošno rečeno: od dobrega zračenja je odvisno delo vseh rudarjev v jami.

-D-

O gibanju jamske mehanizacije v Porurskih jamah

V Porurju prehajajo na vedno globlje sloje, zato se s tem tudi delo otežkoča. Zaradi tega je nujno potrebno, da se uvede v jamo več mehaniziranega dela. Stroj vedno bolj nadomešča človeško delo.

Zaradi stalnega menjanja odkopne fronte, so v jami možni samo premestljivi stroji. Pri gradnji strojev dela največ težav stalno spreminjanje debeline sloja, trdota premoga, prihrbina, naklon itd.

Za položne in tanjše sloje služi danes največ »hobel«. V marcu 1959 je bilo v Porurju točno 180 odkopov s kabli pri dnevni proizvodnji 81.640 ton.

Nadalje je 118 obratov, ki delajo z zarezovalnimi stroji in to pri proizvodnji 59.250 ton premoga dnevno (marec 1959).

Poleg vse mogočih strojev pa je še vedno problem strojnega pridobivanja v strmih slojih. Le-teh pa je v Porurju 25%.

Za transport služijo dvoveržni (tudi troveržni) transporterji tvrdke Eickhoff ali Westfalie Lünen. Drugi so močnejši, ter le-te uporabljajo tam, kjer delajo s »hobli« ali zasekavalnimi stroji.

Nadalje lokomotive vseh vrst ter v glavnem vozički s prostornino okrog 4 m³.

Ako pregledamo, kakšen je bil porast posameznih nakladalnih strojev v zadnjih letih, vidimo naslednje:

Nakladalec s stresalko tako imenovano rači kljun je padel od leta 1938 do 1959 od ca. 30 kom. na 10.

Strgalni nakladalec se je pojavil l. 1954 ter bil do 1959 v skoraj konstantnem številu ca. 50 kom.

Nakladalec s skraperjem — le-teh je bilo l. 1938 okrog 50, leta 1954 porastejo na okrog 80 kom ter v letu 1959 skočijo na ca. 150 kom.

Nakladalec z žlico (kot n. pr. Eimco) se pojavi leta 1954 z okrog 500 komadi ter doseže leta 1959 že skoraj število 1000.

Nakladalni voz se pojavi 1937. leta (okrog 80 kom.), skoči 1954 leta na ca. 500 kom. ter postopoma pada na 250 kom. v letu 1959.

Za zaključek lahko rečem, da se dviga število skraperjev ter močno raste število nakladalcev z žlico, seveda v progah.

Skupno je v Porurju v jamah instaliranih 6900 km visoko in nizkotlačnih zračnih vodov, 6900 km kablov visoke napetosti in gumijastih vodnih cevi ter 3500 km železnih vodovodnih cevi.

Za orientacijo samo to, da je razdalja od Essena do New Yorka 7000 kilometrov.

Na kratko bi podal še približne podatke o odkopnih dobivalnih strojih:

Primer za leto 1950:

V tem letu so pridobili na odkopih z zasekavalnimi stroji ter uporabo odkopnega kladiva ca. 0,8 milijonov ton premoga.

Z uporabo zasekavalnih strojev, odkopnih kladiv ter streljanjem 0,3 milij. ton

Z uporabo samo zasekavalnih strojev, ki sami nakladajo 0,1 milij. ton
ter s plugi 0,2 milij. ton
skupaj okrog 1,3 milij. ton
premoga mesečno.

Primer za leto 1959:

Z uporabo zasekavalnih strojev ter odkopnih kladiv 0,8 milij. ton

Z uporabo zasek. strojev, odkopnih kladiv ter

streljanjem 0,1 milij. ton

Z zasekavalnimi stroji, ki sami tudi

nakladajo 0,7 milij. ton

s plugi 2,1 milij. ton

skupno 3,7 milij. ton

Iz teh podatkov je razvidno, da je uporaba zasekavalnih strojev z uporabo odkopnih kladiv konstantna, streljanje (s tem poraba razstreliva) zelo pade, močno raste število zasekavalnih strojev s samim nakladanjem, še večji pa je porast plugov.

ing. Kovačič Tone

Tudi to je nekulturno

Vsakemu je znano, da spoznamo človekovo kulturno stopnjo že po oblačenju in njegovem vedenju v družbi, kakor tudi po ureditvi in snagi v njegovem stanovanju. Po teh in še nešteti drugih kriterijih opredelimo človeka v njegovem privatnem življenju.

Edino merilo o kulturnosti nekoga pa ni samo izpopolnjevanje kriterijev, ki pridejo v poštev v njegovem privatnem življenju, pač pa tudi odnosi in urejenost v njegovih delovnih prostorih ter skrb za njihovo čistočo. Na to pa marsikdo od naših rudarjev polaga zelo malo pozornosti. Kaj bi si mislil slučajni obiskovalec v naših jamskih prostorih, če bi videl po posameznih predelih prog razmetan papir in manjše ali večje kose kruha? Kakšen vtis bi to naredilo na človeka, ki je preživel lakoto koncentracijskih taborišč in kateremu je pomenil kos kruha celo premoženje, tu pa bi videl neodgovorno razmetavanje, kot da je to predmet brez vrednosti, katerega se lahko razmetava po mili volji.

Jasno je, da tega starejši rudarji ne delajo, kajti ti imajo v veliki večini več ali manj življenjskih izkušenj in znajo ceniti kos kruha, kljub vedno boljšemu življenjskemu standardu. To delajo nekateri posamezniki — mlajši tovariši brez večjih življenjskih izkušenj in iz gole obsejnosti. Ti tovariši se ne zavedajo in ne pomislijo, kaj bi dejali njihovi starši ob pogledu na njihovo ravnanje. Prav gotovo ne pomislijo na to, da so si morali prav gotovo marsikateri starši odtrgati od ust kos kruha samo zato, da niso bili lačni tisti, ki ga danes tako brezvestno razmetujejo.

Vem, da bo marsikdo prizadetih dejal: »Kaj te briga, saj si ga sam zaslužim!«, vendar naj pri tem pomisli, da s svojim ravnanjem pokaže zelo malo olike.

Ako hočemo z razvojem socializma graditi tudi človeka s socialistično miselnostjo z vsemi vrlinami srčne in moralne kulture, je jasno, da ga moramo tudi v tem pogledu.

Energo-kemični kombinat Velenje

(Nadaljevanje s prejšnje strani)

interes posameznega podjetja, ampak je to skupni interes; zaradi katerega je potrebna izgradnja Energo-kemičnega kombinata Velenje. Industrijska podjetja sprejmejo nase obveznost čimbolj smotrne uporabe plina, ki jim bo prinesel neposredne gospodarske koristi.

Uvedba plina v industrijska podjetja ne bo imela samo očitne ugodne gospodarske posledice pri posameznih pogodbenikih, temveč se bo odražala v večjih osebnih dohodkih kolektivov in v višjem standardu prebivalcev mest in naselij.

Izvoljeni izvršni odbor teži za tem, da se postavljeni cilji čimprej dosežejo, da se industrijska podjetja

čimprej prilagodijo bodoči uporabi plina in že danes računajo s takšnim stanjem ter se na to stanje strokovno in fizično pripravijo. Do danes je imel izvršni odbor več sej, na katerih je obravnaval vsa vprašanja pogodbene skupnosti, posebno pa je proučil vprašanje gospodarske koristi uvedbe plina iz Velenja namesto plina, ki ga sedaj posamezni pogodbeniki sami proizvajajo v lastnih napravah. To proučevanje je pokazalo gospodarsko upravičenost vplivanja velenjskega lignita in nujnost dobave plina posameznim industrijskim podjetjem, če se ta želijo rešiti zaostalosti in pristopiti k smotnejši in bolj organizirani proizvodnji.

V. V.

Kaj je z našo MLADINSKO ORGANIZACIJO?

Vsako ve, da je delo mladinske organizacije bilo slabo že dolga leta nazaj. Nekakšna prelomnica je bila v lanskem letu. Uspehi so bili sicer neznatni, če jih gledamo z ozirom na celoten razvoj naše družbe, a vendar so imeli nekaj pozitivnega. Če samo dejstvo, da so se obdržali aktivni, da je rudniški komite, sicer maloštevilčen, uspel sklicati letno konferenco in podati na njej poročilo o delu in okvirni program bodočega dela, smatramo lahko za precejšen uspeh, če upoštevamo, da so prejšnja leta bile vedno obnovitvene konference. Seveda to ni uspeh lanskega leta. Bilo je več vidnejših uspehov pa tudi nekaj uspešnih akcij. Vse to bi lahko smatrali za uspeh v nekem manjšem aktivu, ne pa pri nas, ko imamo zaposlenih več sto mladincev. Upoštevati pa moramo drugi del uspehov, ki sicer niso vidni, a bodo imeli vidnejši odraz šele v nadaljnjem delu. To so bogate pridobljene izkušnje, ki so bile upoštevane že pri izbiri novega vodstva.

Način dosedanjega dela mladinske organizacije je bil prav takšen, ko v ostalih manjših aktivih v občini, kar pa je imelo nujno posledico: neuspeh. Dosedanje vodstvo je moralo opravljati toliko različnih poslov, da se je v tem delu takorekoč zgubilo. Novi komite je zato odločno sklenil organizirati delo po komisijah, kar ima za cilj pritegniti čim več mladine aktivno v delo s konkretnimi zadolžitvami. Tako so pri rudniškem komiteju organizirane komisije:

Komisija za kulturo

Cilj te komisije je, da zbliža mladino z našo kulturno dejavnostjo, jo aktivno vključi v posamezne sekcije »SVOBODE« ter na ta način posreduje mladini vzgojo. Ta sekcija bo imela tudi oddelek, ki bo skrbel za zabavno življenje mladine.

Komisija za šport

Komisija ima nalogo vključiti čim več mladincev v razne sekcije »PARTIZANA«, poživiti njegovo delo in organizirati čim več medsebojnih srečanj ter na ta način zakitizirati vso športno dejavnost.

Komisija za politično ideološko vzgojo

Ta komisija bo imela nalogo vzgajati najširši krog mladine, prav tako pa aktiviste po posameznih aktivih. Komisija bo organizirala več predavanj in nekaj seminarjev za mladinske aktiviste.

Komisija za delovne akcije

Naloga komisije bo, organizirati mladince pri nadaljnjih delih, ki jih

predvideva štab za prostovoljno delo v Velenju. To bi se izvedlo v obliki tekmovanj po aktivih. Imela pa bo tudi za nalogo pošiljati najboljše mladince v zvezne delovne akcije, v kolikor bo to mogoče z ozirom na proizvodnjo.

Komisija za strokovno izobraževanje

Namen te komisije je, da organizira razna strokovna predavanja iz vseh vej tehnike, da sodeluje pri vzgoji rudarjev za doseg kvalifikacije ter aktivno vključuje mladino v društva ljudske tehnike.

Klub mladih proizvajalcev, ki bo imel še svoje podkomisije in to:

za delavsko samoupravljanje, za proizvodnjo, za disciplinska vprašanja in HTZ ter kadrovska vprašanja. Klub mladih rudarjev bo imel eno najtežjih, a tudi najvažnejših nalog. Vzgojal bo mladince za bodoče upravitelje v samoupravnih organih. Njegovo delo bo tesno povezano z delom naših samoupravnih organov. Klub bo razpravljal o aktualnih vprašanjih kot samoupravni organ ter bo sodeloval pri razpravah v CDS, ODK in UC oziroma bo za-

ključke svetov in odbora prenašal na mladino. Prav tako bo klub obravnaval disciplinska vprašanja, kot vprašanje kadrovske politike v podjetju in bo sodeloval z vsemi temi oddelki pri RL.V. Klub bo torej imel nalogo seznanjati mladino z vsemi aktualnostmi podjetja.

Komisija za kadre

Ta komisija je bila ustanovljena na zadnji seji komiteja. Njena naloga bo, zbirati podatke o aktivnosti najboljših mladincev, jih pripravljati in vzgajati za bodoče aktiviste. S tem bo rešeno važno vprašanje, ki se javlja vedno pred letnimi konferenca-mi, kje dobiti nove kadre. To komisijo bo vodil sekretar komiteja preko sekretarjev aktiva.

Tako zamišljena organizacija dela mora roditi uspehe. Vsaka od teh komisij že dela na izdelavi konkretnega plana, ki ga bo realizirala v tekočem mandatnem obdobju. Da pa pri sestavi plana ne bi zašli v gotove skrajnosti, oz. da se ne bi oddaljili od mladinskih želja, bomo izvedli anketo, da se na ta način napravijo programi, ki bodo pritegnili mladino k delu. Ko bodo programi izdelani, bo komite sklical delovno konferenco rudniške mladine, ki naj bi osvojila ta program dela. Ta konferenca bo predvidoma v začetku decembra t. l. v kinodvorani.

-jB-

Kaj takega pač ni potrebno da se dogaja!

Stanovanjski blok v Velenju (Šaleška 18) je sprejel v maju in juniju letošnjega leta 38 družin in še nekaj več samcev. Dodeljena so jim bila lepa, svetla in zdrava stanovanja. Zbor stanovalcev je takoj izvolil hišni svet in imenoval tovariša N. N. za hišnika kateremu je bil določen mesečni honorar 5000 din. Žena hišnika pa je prejela za čiščenje hodnikov in stopnic po 200 din mesečno od vsake stranke.

Na prvi pogled je hišni svet bil prepričan, da bo s tem stanje dokaj urejeno in da se bo življenje v bloku razvijalo v lepem in prijateljskem vzdušju.

Lepe sanje hišnega sveta pa so se kmalu skalile. Tu in tam se je pričelo na tiho govoriti, da iz skupnega sušilnega prostora na terasi zgradbe izginjajo posamezni kosi perila, in to predvsem ženskega. Med perilom so ženske pogrešale tudi kose, ki so bolj diskretnega značaja. Tudi moške nogavice niso imele obstanka. Nad blok se je zgrnil oblak negotovanja in tihega sumničenja. Ali je kradljivec v hiši ali se tatvine vršijo od zunaj? Osnova za sumničenje vseh gospodinj pa je bila, da tatvine opravlja nekdo iz bloka. Direktno sumnje o hišniku in njegovi ženi ni bilo, saj hišnik kot rudar zasluži okoli 30 tisočakov in pre-

jema za opravila hišnika po 5000 din, žena kot snažilka stopnic pa okoli 6000 dinarjev. Za njiju z malim enosobnim komfortnim stanovanjem brez otrok je to vsekakor dovolj za življenje.

Kakor vsakemu, se je tudi temu nečednemu dejanju kmalu prišlo na sled. Pod vsestranskimi križnimi vprašanji je tovarišica N. N. le priznala svoje grehe. Stranke so sicer dobile svoje blago nazaj, vendar s tem bi ne bilo pravici zadoščeno. Organi postaje LM so po uradni dolžnosti vložili kazensko ovadbo. Tu bi se mogoče cela zgodba zaključila, da ni hišni svet imel o tem še svoje razloge, da zado de do kraja razčisti. Na svoji seji je namreč hišnika razrešil službe delovnega mesta hišnika, razrešil njegovo ženo delovnega mesta čistilke in sprejel sklep, da se vložijo tožba za odvzem stanovanja. Vse predloge hišnega sveta je zbor stanovalcev potrdil s posebnim zahtevkom, da se tema zakoncema najde drugo stanovanje z ozirom na dejstva in vloženi tožbeni zahtevek.

K postopku hišnega sveta in zbora stanovalcev mislim, da ni potreben komentar. Mnenja smo, da lahko danes vsak državljani zasluži toliko, da pošteno preživlja sebe in svojo družino.

Hišni svet

Strelci so pričeli ...

Spomladanski del sindikalnega športnega tekmovanja je zajel veliko število članov našega kolektiva, saj se je kar preko 200 članov sprijelo v medsebojnih srečanjih na zelenem polju, na kegljskih stezah, športnem strelišču in drugod.

Ta športna srečanja med posameznimi ekonomskimi enotami pa so poleg samih tekmovalcev pritegnila tudi obilo gledalcev, pri čemer se je posebno odlikoval z udeležbo in bodrenjem svojih »reprezentantov« elektrostrojni obrat. Finalna tekmovalstva pa so zajela znatno večji krog ljubiteljev športa.

Namen sindikalnega športnega tekmovanja je, da zbližuje ljudi posameznih ekonomskih enot, tekmovalcem krepiti telo in duh in da tudi ostale, ki ne tekmujejo pritegne k zdravemu razvedrilu. Vendar bo to delo moralo steči v obliki rednega tekmovanja v vsej sezoni — za sedaj pa smo ta tekmovanja začeli le še preveč kampanjsko. S pritegnitvijo večjega števila ljubiteljev športa, ki jim ne bo žal žrtvovati del svojega prostega časa za organiziranje in izvedbo tega tekmovanja, bo delo v posameznih sekcijah še bolj zaživelo in to bo obilo pripomoglo k bolj sproščenemu in zdravemu življenju in delu članov našega kolektiva.

V letošnjem letu je bilo čutiti pomanjkanje finančnih sredstev, ki so za tekmovanja pač nujna, čeprav je sindikalna podružnica RLV v ta na-

dodelila 500.000 din. Pretežni del tega denarja je bil porabljen za nabavo rekvizitov in zaradi tega je ostalo za izvedbo tekmovanj le malo denarja. Zato so bila srečanja z ostalimi kolektivi otežkočena, vendar uspeh ni izostal.

V jesenski sezoni moramo v prvi vrsti pohvaliti prizadevne šahiste ekonomskih enot jama-vzhod in jama-zapad, kjer sta gonilni sili tov. Ivan Drev in Vlado Primožič.

Tudi strelci so pričeli z rednim tekmovanjem in dosedaj so tekmovali že klasirnica, elektrostrojni in ZO obrat. Res je, da bi se strelsko tekmovanje lahko pričelo odvijati že prej, vendar bi bilo nujno pred tem izpolniti predpogoji, to je opremiti in urediti strelišča.

Danes imajo strelci urejeno v bivšem letnem kinu športno strelišče za 10 tarč, ki je na razpolago slehernemu posamezniku.

Urejujejo pa tudi strelišče za malokalibrsko puško in pištolo, glavna dela pri gradnji strelskega rova so končana, manjka pa še strelska lopa.

Pri izvajanju tel del je treba izreči vse priznanje tov. Viktorju Jehartu, ki je na obeh objektih napravil preko 300 prostovoljnih ur ter gojencem industrijsko rudarske šole, ki so skupno s svojimi mojstri obilo prispevali k izgradnji tega objekta.

V prihodnjih dneh pa bodo pričela še tekmovanja v nogometu, odbojki in kegljanju. Erno Rahten

Nogomet

TEKMOVANJE V CELJSKI
NOGOMETNI LIGI
»RUDAR« V VODSTVU ...

V nedeljo, 5. novembra 1961 je bilo odigrano VIII. kolo prvenstva celjske podzvezne lige. »RUDAR« je imel v gosteh moštvo »STEKLARJA« iz Rogaške Slatine in ga brez težav premagal v rezultatu 10:0 in s tem prišel v vodstvo na prvenstveni tabeli. Moštvo se je dokaj ustalilo ter se mu očitno poznajo sistematični in redni treningi, ki se jih igralci z rednimi izjemami pridno udeležujejo.

Po odigranem VIII. kolu ima prvenstvena tabela takšen izgled:

		Štev. točk
»Rudar« Velenje	7 6 1 0	41:3 13
»Kovinar« Štore	7 6 0 1	45:5 12
Šmartno	8 6 0 2	42:12 12
»Olimp« Celje	7 5 1 1	32:7 11
»Kladivar« B Celje	7 5 0 2	44:17 10
Šoštanj	7 4 0 3	21:10 8
Konjice	7 3 1 3	18:23 7
Rogatec	8 3 0 5	15:26 6
Zalec	7 2 1 4	26:32 5
»Steklar« Rogaška Slatina	8 2 2 4	9:30 4
Nazarje	7 2 0 5	15:45 4
Zreče	6 1 0 5	7:48 2
Vransko	8 0 0 8	12:61 0

V tabeli ni upoštevana tekma Zreče : Konjice, ker je vložen protest, ter rešitev še ni znana.

V tabeli preseneča visok plasman moštva iz ŠMARTNEGA. Tudi ŠOŠTANJ si je po slabem startu v zadnjih kolid z zmagami prilično napravil položaj.

Gledajte si

KINO

Od 1. do 3. decembra:
»ZLOMLJENA ZVEZDA«
ameriški film

Od 4. do 5. decembra:
»PARTIZANSKE PRIPOVEDKE«
jugoslovanski film

Od 6. do 7. decembra:
»ČRNI DOSIE«
francoski film

Od 8. do 10. decembra:
»HERKUL IN KRALJICA LIDIJA«
italijanski film

Od 11. do 12. decembra:
»VISOKI JEZDEC«
ameriški film

Od 13. do 14. decembra:
»ULICA DEPRESIJE«
francoski film

Od 15. do 18. decembra:
»TAMANGO«
francoski film

Izbira najboljšega ...

12. decembra ob 20. uri bo v kulturnem domu v Velenju velika športna prireditev »IZBERITE NABOLJŠEGA SLOVENSKEGA ŠPORTNIKA V LETU 1961«. Velenjski javnosti se bodo predstavili najboljši športniki Slovenije, kot so: Jože SLIBAR, Miro CERAR, Stanko LORGER, Draga STAMEJČIČ, Bruno PARMA in še drugi vrhunski športniki. Tudi Velenjčani bodo med to slovensko športno elito postavili dva svoja najboljša športnika.

Za prijetno vzdušje bo poskrbel jazz-ansambel iz Ljubljane s pevka-ma Marjano Deržajevo in Majdo Sepevoto. Prireditelj je uredniški odbor slovenskega športnega lista »Polet« — Ljubljana.

Cenjeno občinstvo opozarjamo, da si pravočasno preskrbijo karte, ki bodo v prodaji pri hišniku kulturnega doma 3 dni pred predstavo.

Vabljeni!

Gostovanje gledališča

V ponedeljek, 27. novembra ob 16. in 20. uri bo v kulturnem domu v Velenju gostovalo celjsko ljudsko gledališče z odrsko žalnico »HEROICA« — Vinka Strgarja.

Prireditelj bo v počastitev praznika »Dneva republike«.

Vstopnice se dobijo pri hišniku v kulturnem domu. Vljudno vabljeni!

Skrozi vihar

Jože Tekavec:

7

»To je že res, da sovražijo Italijane, ali to še ni borba. Saj si dobro slišal zadnjič, kaj je Tone rekel na sestanku. Napadati je treba Italijane na vsakem koraku. V našo vas pridejo po dva trije Italijani in kupujejo jajca in kokoši. — Kar pojdi in napadi hudiča, če si upaš. Če bi kaj takega naredil, kaj bi ti pa vaščani rekli — ubijejo te!«

»Res je,« se je oglašil Pepe.

»Lahko je reči — ljudje sovražijo Italijane — pa poskusi enemu Italijanu prizadeti kaj žalega, boš videl, kako hitro bodo ljudje povedali italijanskim oblastem.«

»No, kako pa naj začnemo z delom?« je vprašal Jože.

»Jaz mislim, da jih napadati ne smemo,« je odgovoril Pepe.

»Jasno, da jih ne moremo napadati,« se je oglašil Lojze.

»Napadajo naj jih partizani, mi pa partizanom pripravimo hrano, v kolikor bo potrebno, saj to je tudi borba, če vzdržujemo vojsko s hrano. Samo sedaj je najtežji čas za hrano. Saj vidiš, da hodijo ljudje na Dolenjsko po koruzo, da si jo od kmetov kupujejo za svojo prehrano. Pri nas so trgovine prazne, vsa živila so samo na karte. Zaenkrat ni nobenih izgledov, da bi mogli partizanom preskrbeti hrano. Ko bo enkrat dozorelo žito, potem bomo že lahko kaj dobili, samo v stik bomo morali stopiti z drugimi vaščani in jih prositi, če bodo hoteli dati nigate. V kolikor ne bodo hoteli dati ničesar, bomo morali zaenkrat vsak svojo družino prepričati in nekaj dati od doma, da bo vsaj za prvo silo.«

Lojze je še vedno hodil po sobi in se oziral skozi okno, enkrat na levo drugič na desno. Naenkrat se je ustavil pri oknu, nagrbnil čelo in spregovoril: »Ne vem, kdo se pelje s kolesom v tako slabem vremenu?«

Pepe in Jože sta vstala in hitro stopila k oknu, kjer je stal Lojze. »Saj

res, kdo bi neki bil?«, se je oglašil Jože. Lojze ga je hitro spoznal in vzkliknil: »Tajnikov Tone je iz Nove vasi. Sigurno nam bo kaj novega povedal.«

»Saj je res Tone!« se hkrati oglašita Pepe in Jože. »Kaj je novega, da je prišel v Ravnik?«

Medtem se je Tone že zapeljal pred hišo, stopil s kolesa, ga prislonil k zidu, zaprl dežnik in se pojavil med vrati. Vsi trije so stopili k vratom in ga z nasmejarimi obrazi pozdravili.

»Kaj pa je tebe prineslo v tako slabem vremenu?«, ga je ogovoril Lojze.

»Saj ravno zato sem prišel, ker je slabo vreme, ker sem vedel, da imate čas in da vas bom lahko dobil doma,« je odgovoril Tone.

»Ali je kaj novega?«, ga je vprašal Jože.

»Hm, novega,« se je nasmešnil Tone. »Polno je novic.«

»Kakšne pa?« ga je vprašal Lojze.

»Samo borbene,« je z nasmejanim obrazom odgovoril Tone.

»No, kar hitro povej, ker nas zanima,« so vsi trije hkrati rekli.

Tone je naredil nekaj korakov po sobi, se ustavil na sredini sobe in spregovoril: »Sinoči je bil pri meni neki naš tovariš. Prinesel mi je večjo količino razne literature, katero moramo razdeliti po vseh vaseh bloške planote. Ker je danes slabo vreme sem prišel do vas in vam nekaj teh izvodov prinesel, da boste tudi vi razdelili v okolico Sv. Trojice, Zavrha Sv. Duha, Strmice itd. Za ostale vasi v južnem predelu bloške planote bom poskrbel sam.«

»Kje imaš to literaturo?« ga je vprašal Lojze.

Tone si je odpel suknjič in srajco izza katere je izvlekel večjo količino na ciklostil napisanega papirja. Bili so to razni letaki in »Slovenski poročevalci«. Vse skupaj je bilo že precej obrabljeno. Videlo se je, da je ta literatura dolgo časa romala po dolgih skritih kanalih, preden je prišla med ljudi bloške planote. Literaturo je Tone položil na mizo in spregovoril: »To

je vse! Sedaj bi predlagal, da si takoj razdelite to literaturo ter jo čimprej raznesete med ljudi.«

»Mene le to skrbi, komu naj jo damo, ker se nekateri ljudje zelo boje,« je pripomnil Pepe.

»Kogar smatrate za zanesljivega, tistemu jo izročite,« je odvrnil Tone. »Samo pazite, da vas kdo ne izda. Ti ljudje, katerim boste izročili literaturo, naj potem, ko jo bodo prečitali, ponudijo še svojim sosedom. Gledati moramo, da bo čim več ljudi čitalo našo literaturo, kajti vsakega, ki bo čital naše vesti, bomo počasi pritegnili na našo stran, da bo začel sodelovati z nami. S čitanjem bodo ljudje prišli do spoznanja, kaj je resnica in kaj ni resnica. Ko bodo sami videli, kje je resnica, ne bodo verjeli časopisom, ki jih izdaja okupator.«

Tone je naredil nekaj korakov, potem pa nadaljeval: »Nikomur ne smete povedati, kje ste dobili te izvode. Tudi vsakemu človeku, ki mu boste izročili literaturo, povejte, da naj nikomur ne pove, kje jo je dobil. Če bi slučajno kdo vprašal, naj reče, da jo je nekje našel, kajti le na ta način bomo sigurni, da ne bomo izdani, če slučajno koga Italijani primejo in ga zapro.«

»Res je,« je rekel Lojze. »Zelo moramo biti previdni.«

Ogledoval si je letake in dejal: »Sedaj si jih pa kar razdelimo. Ti Pepe jih boš vzel za Zavrha, Polseče, Lepi vrh in Škufce. Ti Jože jih boš vzel za Gradiško, Storovo, Mramorovo, Hitenovo in Sv. Trojico, jaz pa jih bom raznesel po Ravniku, Sv. Duhu, Zakraju in Strmici.«

»Dobro je,« sta mu oba hkrati odgovorila, ko sta zlagala njima dodeljeno literaturo. Med tem so se med seboj norčevali in zbijali šale.

Ko se je Tajnikov Tone poslovil od njih in se odpeljal proti domu, so si dodeljeno literaturo vtaknili v notranjo stran suknjiča in počasi eden za drugim stopili skozi vrata ter se v gosti megli med padanjem dežja razšli. Še pred mrakom pa so krenili z literaturo vsak v svoj določen kraj.

K Dnevu republike — 29. novembru
iskreno čestitamo našemu delovnemu kolektivu,
Velenjčanom, bralcem in sodelavcem

UREDNIŠTVO »RUDARJA«